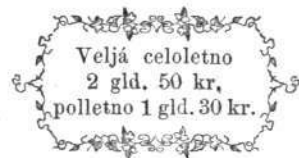

Izhaja
10. in 25. vsakega
mesca.

BESEDNIK.

Velja celoletno
2 gld. 50 kr.
polletno 1 gld. 30 kr.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 19.

V Celovcu 10 oktobra 1870.

Leto II.

Zadnji grof Limberški.

(Povest; spisal Andrejčekov Jože.)

(Dalje in konec.)

VII.

Znano je, da se pri vinu razvozljajo ljudem jeziki, da postanejo govorniki, modrijani, politikarji, in Bog vedi kaj še, ki so v treznem stanu tibi, pusti, kot brezova goba. Pri vinu se razkrijejo masikdaj skrivnosti, katerih bi v treznem stau nihče ne hotel razodeti, celo ne najboljsemu prijatelju. Resničen je pregovor, ki pravi: „kar človek trezen dela ali misli, to govori pijan“. Ta pregovor se je natanko spolnil pri grajskem hlapcu Marku. Kar je zvečer izduhtal in sklenil, tega tudi čez noč ni pozabil; in zjutraj je bil še bolj srdit, ker ni imel božjaka v žepu, da bi si bil utolžil žejo. Na tešče se je pridušil, da jo bo naklepal oskrbniku, da bo vse žive dni pomnil na Marka.

Opravil je zjutraj po hlevu, kar je bilo treba, strkal pleve in slamo s klobuka in suknje, potem pa djal: „Bog in sv. križ božji, vse je v redu, sedaj bom pa šel nekoliko zajuterkovat“. In zavil jo je mesto k Tovorniku na ravnost v drugo stran, kjer je stala majhna kréma vdove Neže Drnjolšice. Marko je ondi raji zahajal, rekoč, da ima bolje vino ter mu večkrat kaj upa, ko bi ravno ne imel denarja pri sebi.

V Drnjolščini krčmi sta že sedela dva človeka, ko je prišel Marko tje, čeravno je bilo še zgodaj. Bil je farni cerkovnik in pa Čajža.

„No, Neža! prinesi ga še eno posodico, saj danes se spodobi, da dá Čajža za vino, ker smo mu krstili sina“, pravi cerkovnik pomolvši prazno majolko stari, brezzobi babulji.

„Hencej, kaj ste fanta dobili?“ praša Neža, „kako mu je pa imé?“

„Za Mihata smo ga krstili“, odvrne ponosno Čajža, „kakor je meni imé. Buzarada, tak korenjak je, da je kaj, v dveh dneh bo že v srajci krog hiše letal“.

„Res je res“, pritrđi cerkovnik Čajževim besedam, vedé, da pije na njogovo rajtengo, „tako bistro je gledal v gospod fajmoštra pri krstu, ko so mu tlačili sol v usta, da sem menil, kar za uho jih bo zgrabil“.

„Zato ga pa pijmo danes!“ pravi ponosno Čajža, „na zdravje moje babnice in pa sina, da bo boljše rastel“.

Marko, ki je ves ta pogovor poslušal pri oknu sedé, pomaknil se je sedaj bliže k mizi, pomignil Neži nekako dvomljivo z glavo ter djal: „Nuj, Neža, pa ga še meni prinesi eno merico takovega-le, bova že poravnala“.

Ko Čajža vidi, da se prišli gost ne počuti ravno dobro v finančnih zadevah, reče: „Neža, pusti, pusti, čemu boš brezdala posodo! — Prijatelj božji, tu-le sem

sedi in pij z nama, saj ga imamo vsi trije dovolj. — Če se ne motim, bila sva že nekđaj skupaj v Tovornikovi krčmi, ne? Tam sem sedaj jaz gospodar, da boš vedel. — Saj si ti tisti grajski hlapec, kakor so mi takrat pravili?

„Bilo je bilo, letam-le, je že precej dolgo“, pravi Marko ves srečen, da bo zastonj pil, kar ga bo želodec nesel. „Jaz yas tudi dobro poznam, vi ste Tovornikov zet“.

„Uganil si jo. — Pa takrat sem ti ponudil piti pa me še pogledal nisi, veš?“

„No no, prijatelj, ne zamerite“, izgovarja se uni. „Ne vem hudimana, kaj je že bilo, da sem se takrat razjezil in nič se mi ni poljubilo, zatorej sem gotovo preslišal vaše besede, ker jaz se nikdar ne branim pijače“.

„Kje imaš pa svojega tovariša, ki je bil takrat s teboj, tistega grajskega „frbôltarja“, ali kaj je že bil. Jaz sem menil, da je kak kapucinec, ker je imel tako dolgo brado“.

„Tista pokveka, tisti rokomavh, ki je priberačil v grad?“ jel se je hudovati hlapec, in na novo se je obudila v njem sveta jeza, „Bog vedi, kam ga je že pes odnesel. Pobral je kopita ter zbežal, kot pritepeni pes, po noči. Potepinsko jo je ubral po noči iz grada, ker je bil hudoben, malovreden človek, hinavec. Sama mamka božja se ga usmili, kolikor pregrešnega je že doprinesel na svetu. Pravi Fărizej je bil, tak, kakor so pridigovali naš gospod fajmošter v nedeljo, — saj ste slišali, — o tistih svetopetih trejtalih Farizejih, ki so po ulicah in križempotih molili, sicer pa so bili sami takovi, Cigani, in kdo vé kaj še. Vpričo ljudi bil bi vse svetnike obiskal, kedar pa ga nihče ni videl, bil bi vse hudiče skupaj sklical. „E, jaz sem ga dobro poznal, bolj nego vsi drugi“.

„Kaj pa ti je vendar storil, da ti je vendar tako v želodcu, saj sta si bila morda precej dobra?“ vpraša ga Čajža.

„Se vé, da sva bila priyatla, dokler sem mu bil za strežaja zastonj. Mene je lahko povsod porabil, ker znam nemški; kakor nalašč sem bil zanj, ali Marko ni tako neumen, ima bučo na pravem koncu; zastonj se še mačke ne praskajo, jelite vi, mežnar?“

„A zato si tako hud nanj, ker ti je plačilo odnesel!“ smeja se Čajža.

„Kaj mi je mar za tisto betev, ali imam, ali nimam, ne bo me pes vzal. Ali jaz nočem, da bi pri gospod Bogu na sodni dan vpričo vseh znancev rajtengo dajal, ker sem temu hudobnežu pomagal greh delati. Odpovedal sem se mu in vse hočem poravnati preden umrjem. Nečem se zavoljo njega na dno pekla peči, posebno ž njim ne; kajti še ondi bi me gotovo takova jeza popadala, da bi mu koj goltanec zadrđnil. — Veste vi, oče, — ne vem kako vam že pravijo, — ko bi vam jaz le eno zinil, koj bi oskrbnika za pete obesili, če bi ga le dobili“.

Prepričani smo, da Marko ni bil tako tanke vesti, da bi bil tolikanj porajtal na greh in peklo, bilo mu je več mar znositi se nad škopim oskrbnikom. Vino ki mu je šinilo čedalje bolj v glavo, odmočilo mu je jezik, da je jel razodevati še veliko obširneje, nego je bilo res, oskrbnikove skrivnosti, katerih do sedaj ni vedela živa duša. Misli si je: Oskrbnika ni več tū, torej se nimam več nič bati, če tudi ktero zinem o njem, razun tega pa ga bo Čajža gotovo na meh odrli, kjer koli ga dobi, ako mu povem, v kaki dotiki je bil oskrbnik z njegova ženo. —

Marko v pijanosti ni pomislil, da bo s svojim blebetanjem več škodoval ubogi Tovornikovi hčeri, ki mu ni nikdar nič žalega storila, nego oskrbniku, ki jo je že unesel čez hribe in doline.

Čajža je bil radoveden, kaj mu bo povedal Marko, zatorej ga vpraša:

„No, povej, če kaj veš, pa glej, da se ne boš lagal!“

„Kdo lagal? jaz nikdar nobene ne zinem, da ne bi bila res. — Čemu bom prikrival hudobneža, naravnost vam povem, da je bil oskrbnik zapeljivec vaše žene. Meni se je dekile smilila, pa nisem mogel pomagati. In sedaj gre nemrkaj na stran, tako malo se briga za svojega sina, o katerem še nič ne ve ne.“

„Kaj čekaš, ti dolgopeti razmršeneec?“ razsrdi se Čajža pri teh besedah. „Kaj veš ti o moji ženi, ki je več vredna, nego vsi škrici in babe v gradu. Še eno tako mi zini, pa boš ležal zunaj pod kapom, kot primojruha.“

„Če ne verjamete, pa pustite; jaz pa le pravim, da je res, ker sem bil blizo, in vašo ženo lahko prepričam sedaj-le, če je treba, da mi je res naročila takrat, ko se je morala z vami omožiti, da naj sporočim oskrbniku v Ljubljano, naj jo reši, če je mogoče. Vsa nora je bila va-nj. In ko sem jej na svatovščine dan povedal, da se oskrbnik več zaujo ne meni, da je bila neumna, ker mu je verjela, omedlela je same žalosti. Je-li res, ali ne? — In tisti večer, ko ste bili vi in še nekaj drugih pri Tovorniku v krčmi, — ravno takrat, ko ste me pit klicali, kakor pravite, pa nisem tel iti, — imela sta vaša Marijanica in oskrbnik svoje pogovore tam za pašnikom pod tistim starim hrastom pri „hudičevem brlogu“. Jaz sem Marijanici na vse božje viže pravil, da naj ne hodi, še prehladiti bi se znala, pa kaj: ljubezen pravijo je slepa in gluha, in to je res. Ko sem videl, da me ne uboga, šel sem na ravnost domū spat, čeravno mi je rekel oskrbnik, da ga moram počakati.“

„Hu-di-diman, počakajte me“, pravi cerkovnik praskaje se za ušesi, „jaz sem šel ravno tisti večer nekoliko moten iz Kanderš domu, mislil sem se oglasiti pri Tovorniku, vedē, da si ti noter Čajža, pa že niso imeli luči. Doli-le za plotom gredē zagledam nekaj belega šumeti od gozda sem, ravno od „hudičevega brloga“. Lasjē so mi vstali po konci kot ščetine hrvaškemu prešiču, bil sem koj trezen in molil sem, da me je že brada bolela. Misli sem: to ni nič družega, nego smrt! Prekrižal sem se dvakrat, potem pa jo vliknil domu kar naravnost po hosti ne iskaje nobene steze. Menil sem, da je spomin, da bo kdo umrl pri Tovorniku, pa je ravno narobe. Poglejte no, kako je človek aboten včasih. — Bo pa že kaj tacega že, kar Marko pravi, sedaj mu pa verjamem.“

Čajža previdi, da bo le resnica, kar mu ta dva pripovedujeta. Sedaj se mu je jelo jasni, zakaj se

je Marijanica tako branila možiti, zakaj se je vedno jokala in nekako odurno obnašala proti njemu. Vse je kazalo, da je res kaj imela z oskrbnikom. — Nekaj časa je zamišljen sedel, potem pa plačal vino, vstal ter odšel domu.

Marku je že bilo žal, da je tako naglo odkril skrivnosti Čajži; sedaj si je ravno ogladil grlo in vino je naj bolje teklo, pa je moral nehati.

Žalostna sta Marko in cerkovnik zapustila krčmo ter šla vsak svojo pot, kajti vedela sta, da sedaj nobenega ne bo, da bi plačal za nju.

Domu prišed je Čajža razsajal, kot bi bil obnoren. Nihče ni vedel, kaj mu je. Šel je na ravnost v stransko sobo, kjer je ležala Marijanica. Grozno je preklinjal in se grozil; takov še nikdar ni bil.

„Malopridnica!“ kričal je pri postelji, „povej, kaj si imela z grajskim oskrbnikom? Povej, sicer vržem vse skupaj ven na gnoj, da ondi pogineta ti in otrok. Jaz ne bom gojil jajca, ki mi ga je znesla kukavica v gnjezdo. Ljudjē vedō, ali meni nihče prej nič ni povedal.“

Marijanica je ostrmela pri teh besedah, rudečica jo je oblila in s slabim glasom je djala: „Miha! jaz sem nedolžna, nedolžna; poslušaj me: o Bog!“

„Nič! povej, če si rada imela tistega grajskega psa!“

„Jaz sem ga ljubila, ali — — — — —“

„Nič več, je že zadosti!“

„Poslušaj me!“ —

„Tiho! vlačuga vlačugasta. Tako ženo tedaj sem dobil; to je tista pridna, sramožljiva dekile!?“

In ko se je hotela Marijanica še dalje opravičevati, predrznil se je celo ubogo slabo žensko v takovem stanu s pestmi nabijati. Nezavedna se je zgrudila na postelji in kakor marmor blede ležala ondi podobna mrliču.

Tovornik in Tovornica sta v hišo pritekla vsa preplašena, kaj je. Zet jima ne odgovori nič, sekiro zgrabi v kotu in hiti ven kričē: „Naj prej more njega hudič vzeti, potlej pa mene!“

Kdo popiše strah in grozo materino ideti hčer v omedleveci. Vse moči sta napejnala z očetom jo zopet obuditi. Slednjič je nekoliko spregledala in govorila je zmešano nekaj besedi, potem pa je zopet zatisnila oči. Vedno slabeja in slabeja je prihajala: obraz jej je še bolj upadel in bil je blede kot marmor, ustnice so postajale višnele in sapa je bila težka. — Tretje jutro je zazvonilo pri farni cerkvi. Marijanica je izdihnila svojo dušo, ter se preselila v boljši kraj.

Čajža ni bilo domu; nihče ni vedel, kam je prešel. „Naj brž se je obesil“, djal je vsakdo, „ali pa je šel med roparje.“

VIII.

Oskrbnika so že pozabili v gradu, nihče ni več praša po njem. „Naj gre, kamor hoče potuhnjenec“ djali so, „nič ga ni bilo prida.“

Marko je molčal kot zid, nikdar ni zinil, da je bil tudi kaj v zvezi z oskrbnikom. Vedel je, da bi ga potem pognali brez vse milosti iz grada, ali pa Bog vedi, kaj bi se zgodilo z njim.

Na Martinovo nedeljo je več velikašev imelo shod v Mekinjah nad Kamnikom. Napravili so velik medvedji lov v Kamniških planinah in tudi Limberški grof je bil povabljen.

Zelo mu je branila Ljudomila zvečer pred odhodom. „Ne hodi, ljubi Vilibald, nikar ne hodi! Bojim se, da ne bi se ti kaj pripetilo. Imela sem sinoči strašne sanje, ki me zelo uznemirjajo. Videla sem te namreč vsega v krvi, in jaz sem stegovala roki po tebi, hotela sem te objeti, pa nisem se mogla ganiti z mesta. Tudi čuk že nekaj noči hodi skovikat sem na stari stolp, in dere se tako grdo, da me vselej groza spreleti, kedar ga slišim. Večkrat sem že slišala, da ta ptič pomeni nesrečo“.

„Ne verjemi takim rečem“, odvrne grof, „ki niso nič. Sanje so sanje, in čuka pusti upiti, se bo že naveličal. Kaj se mi more neki zgoditi? Celi roj naj hrabrejših vitezov bo skupaj, ki so vsi moji zvesti prijatelji. — Ako Bog dá, pojuternem se zopet vrnem“.

„Ah, jaz ne bodem imela mirne ure prej, da boš zopet pri meni, vedno me bo skrbelo, da ne bi te zadel kaka nesreča. Ubogaj me, ostani doma, naj bolje bo. Tako žive sanje gotovo niso brez pomena“.

Grof se ni dal pregovoriti, čeravno je svojo ženo zelo ljubil; hotel je biti mož beseda, da ne bi bili drugi vitezi rekli: Ta je mevža, ki si nikamor ne upa.

Drugo jutro zgodaj se je poslovil od Ljudomile obljubivši jej kmalu se zopet vrniti. Strastno ga je objemala, ni ga hotela dolgo izpustiti, kakor bi bila vedela, da ga vidi zadnjikrat.

Konj na dvoru je razgetal, vitez se zavihti, kot bi pihnil nanj, ozre se po ženi in pravi: Zdrava mila Ljudomila, da se zopet kmalu vidiva!“ in čili konj ga je odnesel proti Kamniku.

V Mekinjah je bila zgodnja maša, vsi vitezi so bili v cerkvi, kajti po maši so sklenili iti koj na lov.

Sveto opravilo je minilo. Vitezi so že vsi odšli iz cerkve in zbrali se precej daleč preč na loki, le Vilibald je še vedno klečal v cerkvi pred oltarjem. Neka nevidna moč ga je zadrževala. Slednjič vstane, pokriža se, poškropi z blagoslovljeno vodo ter odide ven na pokopališče. Ravno je hotel zasesti konja, ko plane cel roj kmetov izza cerkve s kolmi in raznim orožjem. Vilibald zapazi med njimi znani obraz, bil je nekdanji oskrbnik. — Urno izdere svoj meč, in razkolje naj bližemu glavo. Ali drhal je preobila. Poderó ga na tla in debeli koli so mu padali po glavi. Klical je pomoči, ali vitezi so bili predaleč. Blagi grof je izdihnil svojo junaško dušo na pokopališču, na posvečenem kraju.

Oskrbnik namreč je zvedel, da pride Limberški grof v Mekinje. Podkupil je nekaj malovrednih kmetov in sklenil z njimi napasti ga. Za cerkvijo je bilo majhno grmičevje in ondi so se poskrili hudodelci pričakovaje svojega ropa. — Oskrbnik je porinil, odurno se režaje, že napol mrtvemu grofu bodalo v prsi. Sedaj je ukrotil svojo strast.

Drugo jutro je koračil po hosti v Žikovskem gozdu kmečko oblečen človek s sekuro na rami. Prišed vrh griča zagleda med dvema brezama nekaj črnega viseti. Približa se in glej! črno oblečen človek je visel z jermenom zadrgnjen na brezovi veji. Obraz je bil že ves višnjev in zatekel, pene je tiščal med ustí in oči so bile nabuljene, kot volovske.

Nekako zasmehljivo je prišlec ogledoval visečega človeka, vendar se mu je grozilo pred njim, kajti ni si ga upal odrezati.

„Kakor nalašč si jo ukrenil“, djal je zaničljivo, „da si se sam obesil, sicer bi ti bil danes Čajža pomagal na uni svet. Tri dni sem te že čakal pod hribom. Zlodej bo brusil kremplje nad teboj, ker si mi zapeljal

ženó.“ Pri teh besedah je urnih korakov odšel po hosti navzdol še dolgo preklinjevaje oskrbnika, ki je visel na brezi. Šel je in nihče ga ni več videl.

Teden pozneje so pastirji našli oskrbnikovo mrtvo truplo še vedno viseče na brezi, ali krokarji so mu že objedli obraz, da so bile same kosti. Po povelji gosposke so ga pokopali ondi, kjer je končal življenje. Pastirji so napravili grmado, da bi opomnili mrtvo gredoče ljudi spomniti se duše onega, ki je končal tukaj nesrečno življenje. Kedar pa je bil kup že velik in so ga zažgali, videli so vselej po noči tuliti črnega psa krog ognja, ki se ni dal po nobeni ceni odgnati.

Kdo more popisati žalost Ljudomilino, ko je zvedela smrt svojega tako ljubljenega moža. Zapustila je nesrečni grad, kjer je dosegla in izgubila naj dražše na svetu. Zapustila ga je ter se preselila v dolino v Belneški grad. Tukaj je živela samotno, svoje premoženje razdelila ubogim in v večni spomin dala sezidati blizo Belneka, na prijaznem holmcu cerkvico Matere Božje na Drtiji.

Limberški grad je ostal zapuščen, časov rob je na njem glodal, dokler ni popolnoma razpadel. Malo let pozneje se je tudi Ljudomila preselila k svojemu Vilibaldu, ktere ga ni mogla pozabiti do zadnje ure.

Leto za letom je poteklo in po svetu se je dokaj spremenilo. Slava in mogočnost Limberških grofov je izginila, izginilo njihovo ime, ali kedar zapoje zvon v večernem mraku na Drtiji in se razlega njegov doneči glas po okolici, zdi se, kot bi vabil duh blage Ljudomile mimogredoče popotnike k pobožnosti; zdi se, da veleva zvon: „Spomnite se blage grofinje Ljudomile!“

Jasno pa nam kaže ta povest, da skorej ni več grdobe pod božjim solncem, kot je hinavec. Kako strašne hudobije je hotel doprinašati oskrbnik, ko je pa imela na dan priti njegova ostudnost, pogubil je sebe, ko je pred še v neizrečeno nesrečo spravil grofovsko družino. Nič boljši pa tudi ni človek, ki pomaga tacim hudobnežem. To nam v tej povesti kaže oskrbnik. Tudi njegovo ravnanje je učinilo čez mero veliko hudega.

Dopisi.

(Poljski spisal Jožef Korzeniowski, poslovenil L. G. Podgoričan.)

(Dalje.)

Ko sem nekoliko dni pozneje sedel pred Ksenofontom, čudovite so se mi zdéle grških črk podobe. Nejssem se mogel vtopiti v tako davne čase i dogodke, nejssem mogel svoje duše posvetiti svobodi — takej, kakoršno zahtéva védnost, ki se splošnim živénijem neja nikakoršne zveze. Kolikrat sem kakov izraz iskal v slovarji, pa sem zabil črkam red v grškej abecedi; ko sem se bil opomnol prave črke, zabil sem zopet, katero besedo sem iskal; često sem se vtrudil s praznim iskanjem, s prestavljanjem mravljinčastih listov, napósled pa sem se zamislil: pogledal sem v izraz, a nejssem mogel izreči ga, tudi popir se mi je promenil v aksamitov travnik, besede so se stekale v družčino samih grmičev i cvétija, breze i javori so jeli šepetati okrog mene, seničice so veselo skakljale po vejah i prepevale, lesketale so se petih čaralnih oken šipe, pred enim je bilo obličje, rahlo rudeče, obličje duhovito, polno soglasja i izgovornosti.

Ob začetku učilniškega léta so se moji tovariši z novimi močmi zgrinjali na délo, mene pa je bila minola poprejšnja pridnost; vendar-le, ker me je budil njih izgled, začel sem se poprijemati stare rednosti i strogosti, pa zató tudi, ker sem tovariše videl, da čvrsto delajo i z neumorno ročnostjo. Ta čas sem prejel gospe Hironimove prvi list. Ta je bil še domače pisan. Torej mi neje bil zamuden, vendar pa mi je vzel dva dneva, predno sem dovršil vse, kar je zahtéval od mene i predno sem odgovoril. Moj odgovor je bil dolg. Zgovornejši sem bil s peresom v roci v zaklenjeni sobi, kder je popir bil pred menoj, okrog i okrog mene pa, ker so bili minolih trenotij spominki, v takih okolnostih sem bil izgovornejši, nego v pričo prodorljivih očíj i vtopljen v čaralnost njenega sladkega glasú.

Drugi list njé — ta je bil užé francosk; obširen je bil prav tako, kakor je ta-le, ki ga, milostiva gospa, držíte v roci, i če nej bil še drobnejše i gostejše pisan.

Potlej sva si češče i češče dopisavala, vsak list je bil obširnejši, vsak bogatejši z razodevki i čúti, nobeden pa nej prinesel mi ni hibe zoper svobodna voščila i vljudnost. Marsikteri poludan sem stratil z branim le enega pisma, noč mi je vselej vzela pa pisanje, za tega delj sem poluzaspan i onemogel hodil k nauku, kega pa nejsem poslušal; pretrgala se mi je vsih predmetov nit; ker torej nejsem več mogel poprejšnjega učenja stikati s kasnejšim, začel sem rejši i rejši obiskovati vseučilišče.

Grodek je bil zapazil to, zató se je jel jeziti, jaz pa sem ogibal se ga, bal sem se njegovega opominjevanja. Minolo je nekoliko nedelj brezí starega dopisovanja. Ob tem oddehu je mojih tovarišev zaničevanje v srci vzbudilo mi sklep, da se vstavim razvitega čútija čarodejstvu, zvlásti pa me je pretresnol odmev z dóma, i vést o nemirnosti mojih roditeljev, kem dolgo časa nejsem pisal popreje. Ko sem nekega dné tako vojskoval sam sè seboj, sprehajal se po sobi i bolj i bolj treznil se, pride k meni Grodkov strežaj i poprosi me v gospodovem imeni, da bi prišel k njemu na dom. Vesel sem bil tega povabila: menil sem, dobrega starčka skrb, njegov svét, njegov opomin — da mi še bolj včvrsti sklep i ojači me na boj sè skušnjavo. Brž se torej oblečem, ko hitro pa pridem na ulico, zagledam človeka v gizdalinskej, a ne sijajnej obleki; ta človek je gledal številko dómu, v kem sem bival.

„Ta osoda, nesreča“, — vsklikne g. Hinek, premakne svoj stol i ób-enj vdari s prstom. „Naj lepši sklep se časi rad razdere“.

Vsi se nasmejemo, celó g. M., ki je dalje govoril tako-le: „Tega človeka obraz se mi je zdel znan. „Koga iščeš, ljubi moj?“ — poprašam ga. Ta moški se ozre vá-me i spregovori: Aha, zdi se mi, da vi račíte biti gospod M.“ Podáde mi nekov listek. Dehtivo ga razpečatim i stopim malo naprej, zató da sem lokaju zatajil nenadnost i radost. Le nekoliko besed je bilo sè svinčnikom napisanih: „Prišla sem v mesto zaradi svojih zadev; sicer pa sem onemogla, bolna. Niže so bile te-le besede: „Ali mi morete, gospod, podariti nekoliko minut?“ Še niže pa je bilo to-le: „Ne suis-je pas une vieille folle de croire, que vous viendrez à l'instant?“*) Poprašam tega človeka, kdé biva njegova gospa. Povedal mi je hišo — i kmalu sem izginol njegovim očem. Zábil sem Grodka, — vse

staroveke i nove klasike, vseučilišče z vsemi sobami, z vso modrostjo vred je mojim očem zakrila neprozorna megla.

Naglo je zginol teden, i ko je bil minol, odšla je tudi ona; prvi njé list se je začel tako-le: „Antoninecher ange!“*) Kaj je potlej bilo z mojim učenjem, to lahko znate sami. Redoma sem odgovarjal njenim pismom. Kader sem šel v vseučilišče, vselej sem bil le omrl, malosrčen, nepripravljen, vsak pot bi bil rad, da bi se bil razvedril, a ne, da bi se bil kaj naučil; da bi bil stikal za vrstjo razvijajočih se vednostij; da bi bil sesal plodovite težkosti i moči krasoto, predmeta za predmetom sad, ki ga ponujajo starodavnih pisateljev knjige. Naš vrli jezikoslovec je še zmérom skrbel, kako bi me dobil pod svoj prapor. „Kdé pa bivate, ljubi moj?“ — povprašal me je nekega dné; „kako zeló mi je žal, ker ste se tako spozabili!“ Poobešenih očíj sem poslušal dragega starčka svarilo. Sramota se je polastila mojega bledega lica; ali ko se vrnem domú, najdem list: zopet ga dehtivo razpečatim, — ovladala mi je dušo neznanska tesnost.

Ko se je bil vdela pot za saní, videl sem jo slehri teden; dan, dva dneva sem marsikaterikrat zamudil se pri njej. Nekega dné sem jo našel bolno: nej mi bilo žal ni njé, niti mene; nej mi bilo na mari, kaj bi utegnoli govoriti sosedije; nejsem se genol od njene postelje. Iz mojih rok je prejemale zdravila, na mojih rokah je dremala. Tako naju je neko uro zalótil mestni lekar; bral sem mu na obrazi zavzetije; o tem pripetljaji se je misel porodila v meni, da roko dádem tej ženski, katera je s tako žrtvovalnostjo prodala mi čest i srce.

Tako so pretekle skoro tri nedelje. V Vilni so zapazili, da me nej, zató so me odločili na sedem dni v ječo. Spominkov sem imel jako veliko: kader je pošta prišla, dobil sem list, ki nej bil nobeden manjši od tega-le, ki je kriv, čestitljiva družčina, da tú-le sedimo zdaj, večer pa je tako krasen, nebo tako prijazno.

Ali ta zaprija nej bila huda kazen tako, kakor so menili tisti, kateri so me obsodili vá-njo, da je. Samo to: zakaj sem zaprt, to se je razvédelo; izvédel je zá-me tudi moj učeni varuh, zeló žalosten je bil za tega délj. Ko sem bil tovarišu razodel svoj namen, da se menim oženiti z gospo Hironimovo; ko se je bil ozrl mi v blede obličje, v zajokane, zabuhle očí, i ko je bil izpoznal mojo odločnost, nej rogál se mi, nej štrkovega bebca imenoval me, temuč zamišljeno je odšel.

Moje življenje — strmoglavo je bilo réš; dozdevalo se mi je, da imam globoke čúte, a vendar sem nezadovoljen bil sam s seboj, sram me je bilo lastnih čútljejev, zvlásti takrat, kader mi je na misel prišel previdni oča, ki ne bi bil mogel pohvaliti mojega vedenja, ni privoliti na moje želje. V takem boji, v takih okolnostih sem bil lahko reven. Sreča, da je spomlad vstala bila: po cele dni sem bil na holmeh, ki so objemali mesto; po céle dni sem se mudil nađ krasnimi vodami, dihal sem i užival cvetoče prirode čvrsto, dobrodejno vonjavo, zatajeval sem samega sebe celó v sobi. Ta čas sem pismo dobil od svojega očeta — kratko, pomenljivo pismo. Pisal mi je, naj zapustim vseučilišče i domú pridem takój; pisal mi je, da je mati bolna, torej naj se podvizam, če hočem najti še živó. Boj o tem, ali naj se razločim z milico, ali ne, ta vojska nej trajala dolgo časa. Prikazni, ki je prestrašena

*) Ali nejsem abotna starka, ker verujem, da gotovo pridete.

*) Anton! ljubi angelj!

fantazija vzbujala mi jih: pogrebnih plamenic plamen, naših duhovnov i zvonov petije, mojega očeta résno obličje, njegovega čela žalost, njegovo grozno očitanije — to je zmoglo mi sinovsko srce. Napisal sem kratko pismo, razodel svoje duše bolest, pripisal sem še napis ná-me, priložil očin list i odpravil posla, sam pa sem po nekolikih urah bil na poti domú.

(Dalje prihodnjič.)

Siromak.

Kar Bog mi je življenje dal,
Odkar sem se zavedel,
Pod svojo streho nijsem spal,
Pri svojih nijsem jedel!

Svatuje dan za dnevom grad,
Po njem veselje vriska;
A siromaka mraz in glad
Pod milim nebom stiskal!

Kedó z menoj spregovori
Besedico prijazno?
Kedó kedó razveseli
Srcé veselja prazno?

Po svetu hodim čisto sam
Od praga pa do praga!
Nikdo ne praša: kod in kam?
Z nevoljo vsak pomaga!

To pa nadloga vseh nadlog,
To hudo je najhuje,
Da ker sem reven, ker ubog,
Me ljudstvo zaničuje!

Kdor kruha vbranega ne jé,
Nij skusil sirotenja, —
Kaj je trpljenje on ne vé,
On ne pozna življenja.

Za vse je svet dovolj bogat,
In dobro vsem bi bilo;
Ko kruh delil bi z bratom brat,
Ko b' ga srcé sladilo!

S. G.

Zapuščena.

(Ruska narodna.)

Lej oblaki plavajo po nebu,
Sladke misli se rodé ti v srci,
Al sledú za sabo ne pustijo.

Tam pod krasnim javorom iz skale
Tiho šumljajoča vre studenka;
Ino deklica sim mlada pride,
Vedro s hladno vodo napolnuje.
Vedro napolnila, k viru se je vsedla,
Glavico vklonila, tako govorila:
Jaz sirota sama sem na svetu,
Nimam sorodnikov, bratov, sester,
Stariše že hladna zemlja krije,
Ljubega je car poklical v vojsko,
In daljava ga od mene loči.

Ino deklica iz drobnih misli
Zraven vira kočí dve si stavi:
V enej oče z materjo rebiva,
V drugej pa prebiva ona z ljubim,
Poleg koč pa vrtič je prekrasen;
Vrtič poln je cvetja raznih barev,
Koče polne raznih so radosti.

Mrzel veter po dolini zdaj potegne,
Drage kočé z vrto m vred odnese,
V devino srcé bolest zanese.

G. F.

Poslanci smrti.

(Poslovenil Janko Leban.)

Potoval je nekđaj v starih časih nek velikan po cesti. Kar mu nenadoma skoči neznan mož nasproti rekoč: „Stoj, stopinje ne greš dalje!“ „Kaj?“ odvrne mu velikan, „ti prismoda, ki te mej dvema prstoma lahko zmanem, ti mi hočeš pot zapreti?“ „Kdo si, da si upaš tako predrzno govoriti?“ „Jez sem smrt“, reče drugi; „meni se nihče ustavljati ne more, in torej moraš me tudi ti slušati!“ Velikan se pa obotavlja in začne se s smrtjo metati. Dolgo, prav dolgo sta se metala; zadnjič pa velikan zmaga in pobije smrt s svojo močno pestjo tako, da se uboga reva na tla tik necega kamna zgrudi. Potem pa gre velikan dalje svojo pot. Premagana smrt je ležala zdaj v kotu tako oslABLJENA, da se ni mogla več vzdigniti. „Kaj bo iz tega“ misli sama pri sebi, „ako bom tukaj v tej luknji vedno ležala? Noben človek ne umrje na zemlji, in s časom se bodo ljudje tako pomnožili, da bodo primorani eden drugzega tiščati se!“ Med tem pa prikoraka mlad človek. Bil je čvrst, zal in vesel mladeneč. Semtertje se oziraje je začel pesmico peti. Kó vglada omamljenega človeka v kotu ležati, do srca se mu smili; bliža se mu, vzdigne ga in mu iz svoje steklenice krepčalne pijače dá ter čaka, dokler se ne zavé. „Ali pa tudi voš“, praša smrt tujea kvišku se dvignivši, „kdo sem in koga si zopet po koncu postavil?“ „Ne vem“, odgovori mladeneč. „Jez sem smrt, nobenemu ne prizanesem, in s teboj tudi ne morem usmiljenja imeti! Da pa sprevidiš, da sem ti hvaležna, ti obljudm, da te ne bom iz nenade napadla, ampak hočem ti svoje poslance poslati, predno po-te pridem“. — „Prav“, odgovori mladeneč „to je dobro, da vem, kdaj prideš!“ Šel je dalje, bil vesel in vedno brezpametno živel.

A mladost in zdravje le malo časa trpi; prišle so tudi bolezní in bolečine, ki so ga močno trle. „Umrí še ne bom“, si je mislil, „ker smrt bo svoje poslance k meni poslala, predno po me pride. Želel bi si, da bi mi te hude ure mojih bolečin skorej prešle!“ Ko je ozdravel, zahajal je zopet po veselícah. Kar mu necega dné nekdo na ramo potrka, in ko se ozré, vidi smrt pred seboj, ki mu reče: „Hodi z menoj, ura ločitve od tega sveta je prišla za te!“ — „Kako“, odvrne mladeneč, „ali nočeš morda mož beseda ostati? ali mi nisi obljudila, da bodeš poslance k meni poslala, predno po me prideš? Ni enega nisem videl!“ „Molčí!“ zakriči smrt, „ali ti nisem enega za drugim poslala? Ali ti ni morda mrzlica ude tresla? Ali ti ni omotica v glavi gnejzdila? Ali nisi bil dostikrat mrtuden? Ali ti ni šumelo po ušesih? Ali ti ni zob strašne bolečine napravljal? Ali se ti ni delala tema pred očmi? In kar je še največ, ali te ni moj telesni brat „spanje“ vsaki večer na me spominjal? Ali nisi po noči takó ležal, kakor bi bil že davno umrl?“ —

Človek ni vedel ničesa na to odgovoriti; vdal se je nemili osodi in je s smrtjo odšel. —

Mogile pod Ljubeljem.*)

(Naznanil J. Z.)

Pisaje te-le vrstice dobro vém, da ne morem popolnoma vstreči gosp. Trstenjakovemu pozivu, ker mi manjka zmožnosti, da bi pisal: članek o staroslovenskih mogilah. Omeniti le hočem, da tudi Kranjska hrani v sebi razen drugih imenitnosti mnogo mogil iz starih časov.

Razen mogil pri Virji, o katerih piše gospod Jurčič, nahaja se jih mnogo in nekaj prav lepih pod Ljubeljem na Gorenškem. Gredé iz Tržiča vglada popotnik na levi strani ceste najpred eno, precej veliko okroglo mogilo. Dalje po Št. Anskej dolini potovaje vidi jih čezdalje več. Vse te mogile stojé med cesto in vodo, ki po dolini teče. Nasute so nekatere iz peska, druge iz prsti; prstene so večidel na vrhu že nekoliko skopane. Veliko jih je tudi razkopanih, da se komaj prostor zazna, kjer je stala kdaj mogila; po nekterih že orje pridni ratar, ker mu njiv primanjkuje.

Ratarji ne vedó nič o njih povedati; trdé pa, da niso od Boga vstvarjene, ampak da so je ljudje v spomin nasuli; v kak spomin, ne znajo. Nedavno pa nalletim v Tržiču na starčeka, ki mi je pri vinu sedé na dolgo in široko razkladal pomen takih grobov, kakor je on mogile imenoval. Vse njegove razlage podam tu le jedro. Rekel je, da so, po besedah njegovega starega očeta, v starih časih pokopavali in takove grobe nasipali vojvodom in plemenitnikom; kralje pa so nosili na gore, da bi jim jih kdo ne ukradel. Zato so jim raje jame kopali in je zagrebali, da se ne pozna, kje leže. Sploh se pa govori po Gorenškem, da je tako zakopan v trojni raki kralj Atila; na vrhu Stolu, na takem mestu, kjer se vidi bohinja (Savica) in dolinska Sava.

Gotovo se dobé še drugej po Slovenskem mogile; navdaja me torej nada, da se še iz kakega drugega kota Slovenije oglasi kdo, ki je zapazil kje takih mogil. Potem ni dvomiti, da se spravi kak slovensk učenjak na delo, da poišče in pregleda take kraje ter napiše sestavek o staroslov. mogilah, prevažen za našo temno in staro zgodovino!

Cvetlice.

Kaj bi bila zemlja človeku drugega, nego gola, prazna puščava, ako ne bi bila nastlana z raznoternimi cvetlicami, ki se z njegovim življenjem nekako vjemajo, ki mu so v vseh dogodkih njegovega življenja mile ljubice govoreče mu v raznih jezicah zdaj milo zdaj žalo na srcé. Da; brez cvetlic si jaz nikakoršnega veselega bistva na zemlji misliti ne morem, ako si predstavljam travnike, polja, livade, goré, homce, gozde itd. brez cvetlic, ki bi bili prazni in mrtvi, ako jih ne bi kinčale nebrojne, raznobarvne, pisane cvetlice. — Imamo štiri letne dobe in vsaka letna doba ima svoje cvetlice, ktere po omenjenih dobah: spomladne, letne in jesenske cvetlice imenujemo. Pa tudi mrzla zima ima svoje cvetlice, ktere nas po zimi v sobah v nalašč zato napravljenih pesodah razveseljujejo. Komu veselja srce ne igra, ko najde po ostri snežni zimi prve milice bele

zvončike, trobentice, marjetice, beli lopuh, beli in zeleni teloh, in kako se vse ove naznavke vesele pomladi nazivajo? Ž njimi vred nastaja veseleja in prijetniša doba; ž njimi vred oživlja se vsa narava. Ta in uni zapušča samotno sobo ter jo odriiva v razživljajočo se naravo iskaje modrih, prijetno duhtečih vijolic. In kako krasni so zopet homci oprosteni belega zimskega plašča, nastlani z modrim spomladanskim žafranom ali podleskom in z rumenimi trobenticami!

Kmaló je prerोजना vsa narava in zemlja se ogrne na novo v lepo zelen in pisan plašč. Otroci skakljajo zopet veseli po polji in travnikih skupljevaje razne cvetlice, ktere potem v nježne šopke in vence povijo. Nedolžne deklice pletejo vence iz modrih plavic, ktere se k njihovim rumenim kitam kaj krasno podajo. Kako lepo stoji rudeča, duhteča vrtnica na prsih ali pa v črnih laséh odrasene, nedolžne deklice!

Skoraj vsako slovesnost obhajamo z nježnimi cvetlicami. Tam je deklica pleté venec iz najlepših cvetlic, da ga bode podarila svojej ljubej sestrici za god; tam zopet druga s svojim malim bratcem zbira je cvetlice za rojstni dan svoje drage mamice ali pa skrbnega očeta. Tu se delajo šopki ali pa venci očetu ali materi, stricu ali teti, učitelju ali gospodu duhovniku, prijatlu ali prijateljici za veseli god.

Kaj neki pomenja tolika drhal otrok tam po poljih in po cvetečih travnikih! Nabirajo si cvetlice, kajti jutri je Telovo, jutri kres, katerih praznikov ne sprovajamo nikakor brez cvetlic.

Kaj delajo pridne deklice tam v vrtu danes tako zgodaj? Nabirajo najlepše cvetlice, ki je ima domači vrt, za šopke in vence; kajti danes bodo peljali zalo Milico kot nevesto v farno cerkev in treba je precej lepo število šopkov in vencev za mlade svate in brhke, vsele družice.

Tam se delajo zopet slavoloki nakinčani s tisučernimi cvetlicami; obhajal se bode namreč pomina vreden dan za celo faro, kajti, jutro bodo spremili v cerkev mladega duhovnika, da bere v prvič sveto mašo. — Kako lepo so danes nakitjeni oltarji pri farnej cerkvi, kako lepo pri bližnej podružnici! Kaj neki vse pomenja! — Danes je praznik tega ali unega svetnika, te ali une svetnice, ktere god ne obhajamo nikakor brez milih cvetlic. — Ali si videl že kje meseca majnika podobo presvete Matere v velikem ali stranskem oltarju brez pomenljivih cvetlic? — Ali si videl kakšino znamenje ob cesti ali polji, da ne bi imelo o poletnem času nobenega venca? In ako si ga videl, gotovo ni v onej fari veliko pravega krščanskega duha, kjer nahajaš prazna in zapuščena znamenja, kjer jih ne oskrbuje nobena pobožna duša. —

Cvetlice nas pa tudi spremljajo kot najmileje naše ljubice od zibeli do mrzlega groba. Še celó na hladno, prstno mogilo nam zasajajo naši znanci in prijatli izbrane cvetlice v znak srčne ljubezni in pravega spoštovanja, ki ga imajo do nas. Le stopimo na pokopališče in prepričali se bodemo, da je temu res takó. Vsaka mogila ima svoje cvetlice in ako najdemo vendar-le tú in tam na vrtu tihega miru in počitka kakošno mogilo, ki nima cvetlic, nam je to gotovo znamenje, da pod prstenim hribčekom počivajoči nima nobenega znanca več med živimi, da bi se njegovih ostankov spominjal in mu cvetlice sejnal na zapuščeno njegovo mogilo. Le pogledjmo bolj natanko cvetlice, ki rasejo na grobéh in naši bodemo žalostne in vesele obrazke, ki z nami vred žalujejo pa zopet druge, tolažijoče nas, da se je ta ali uni

*) Ta spis je bil menda „Glasniku“ namenjen. Pa če se prav spominjamo, ni bil še natisnjen. Vr.

po katerem ravno milujemo, preselil v boljše domovje. — Tam je beli limbar v znamenje, da tu počiva nedolžna deklica; tam zopet rudeča roža v znak, da je deklica umrla v najlepšem cvetju svojega mladega življenja. — Vsaka cvetlica nam kaj drugega pripoveduje, z nami vred žaluje, pa nas tudi tolaži, da naj ne žalujemo preveč, kajti, tudi mi bomo morali zapustiti dolino solz, da se prebudimo med svojimi ljubimi, k novemu in boljšemu življenju. Ali nam mar cvetlice niso prava podoba, da so resnica ove besede? Tudi cvetlice usahnejo in — ni je več lepe, zemske podobe, nad katero se je radovalo naše srčé. Pa počakajmo enmalo, niso ne zamrle za zmiraj, prišla bode vesela pomlad in — prikazale se bodo zopet na novo še v lepšji in prijetnišji obliki.

Cvetlice imajo različne barve. Nabajamo namreč bele, sive, črne, višnjeve, modre, zelene, rumene, rudeče in pisane cvetlice. Bele cvetlice spominjajo nas nedolžnega in čistega življenja; modre nas spominjajo na sinje nebó, kamor se moramo večkrat ozreti, vsaj tudi one imajo svoje nježne glavice proti nebu obrnjene. Črne cvetlice nas opominjajo smrti in pa črne tème brezbožnega življenja. Zelena je obleka življenja, ona je kinč pravega veselja. Zeleno obleko ima naša mati zemlja, in belo je nje grobno oblačilo. Zelena je barva vesele pomladi. V zeleno ogrinjalo se ogrne mati zemlja, kedar je v največem veselji spomladnega življenja. Sinje ali modro je nebó nad nami in morda tudi rajski strop popolnoma ustvarjenih bitij, ki so veliko več, nego pa mi zemeljski prebivalci.

Ni ga ne človeka, da ne bi prav nič maral za nježne cvetlice, in da bi se kar nič ne brigal za tiho, nedolžno veselje, katero mu je narava na vsaki pot položila. In kdo ne bi tudi ljubil milih svetlic! Kteri čutiljivi človek bi šel mimo pisanih krasotic, da si ne bi ene odtrgal in si jo za klobuk ali suknjo pripel! — Cvetlice povekšujejo naše veselje, one lažijo našo ból, one so, bi rekel, nebeški krilatci, ki nam govoré v vseh mogočih jezicah. V cveticah gledamo zgubljeni raj in cvetlice so, ki nas še v poznih letih spominjajo veselih mladih let; one se nam vselej prijazno smehljajo spominjevaje nas onih nedolžnih in sladkih čutil, ki smo je imeli kot nježni, majhni otroci. —

Gotovo bi bilo žalostno in pusto, ako ne bi bilo drobnih ptičkov, ne veselega njihovega petja in žvrgolenja; ako ne bi bilo pridnih, marljivih bučelic in lepo pisanih metuljev. Še veliko bolj pusto in žalostno bi pa bilo, ako ne bi imeli raznobojnih cvetlic, brez katerih si ne moremo misliti zemlje, nad katero bi imeli pravo padajenje.

Ivan Tomšič.

Gospodarska novica.

20.000 frankov nagrade (darila) je francoska vlada 14. julija letošnjega leta razpisala onemu, kdor vé izdatne in lahko rabljive pomoči zoper novo bolezen vinske trte, ktera je na Francoskem in tudi v drugih deželah že veliko škode naredila. Francozi jo „pourridie“ (gujilino) imenujejo; vzrok tej bolezni je neka krilata zaželka (žužek s perutama), ki se „phylloxera vastatrix“ imenuje; prikaže se tega mrčesa grozno veliko v dveh podobah: ene zaželke nimajo kril (perutnic), so na koreninah trte, druge z dvema perutama so na perji trte; zabodejo se v kožo trtno. Pomoči še nikjer ne vedó. — V našem cesarstvu se do zdaj ni še nikjer prikazala ta huda nadloga. „Nov“.

Smešnice.

Kako se je bil nekdo nevidnega storil. Živel je mož, ki ni bil ravno norec, pa je vendar imel jako malo tistega božjega darú, kteremu se pravi razum in zdrava pamet, bil pa je ves poln babjeverstva in silno nezmožen v mislih. Nekega dne mu pravi znanec: „Ti! jaz sem pa danes na kamnu stal, ki je 15 centov težek“ — Tega po nobeni ceni ni mogel razumeti. Še mnogo enacih reči je znanih o njem; najbolj smešno pa je, ker je trdno veroval, da bi se nevidnega storil, ko bi dobil — čizkovo gnjezdo in bi ga nosil v žepu. Ali ni ga mogel dobiti. Prijatelji so vedeli to, in nekega večera v gostilni se nalašč vpríčo njega resno pogovarjajo, da je na nekem drevesu blizo mesta tako gnjezdo. Popisali so kraj tako, da je vsakdo lahko našel drevo, kamor so bili nalašč nastavili gnjezdo. Drugi dan na vse zgodaj gre babjeverec in vesel zagradi gnjezdo, dene v žep in o poldne ponosno pride v gostilno, pa sede na svoje mesto za mizo. Nihče ga ne pogleda! Kletarji se sučéjo krog mize, brišejo mu drobtine v obraz, a nobeden ga — noče videti. Pridejo znanci, tiščé smeh — nobeden ga ne vidi! Začno jesti in piti, eden mu na hlače pljune, drug vrže kost nanj itd. Možu je bilo na zadnje preveč, prime gnjezdo in ga telebi na tla: „Vražje gnjezdo! ne bom ne stradal zavoľjo tebe!“ — Smeha ni bilo konca ni kraja. — Možek pa je le mislil, da je bil res neviden.

Kratek pogled. Znano je, da se dekleta silno rade možé. Bila je deva, ki je imela prav slabe oči; še celó velike reči je pred obtipala, nego videla, šivanke bi torej nikakor ne bila mogla vdjati. Zaradi tega pa ni bilo nikogar, da bi jo bil snubil, ker kaj bi z ženo, skorej popolnoma slepo? Enkrat pa se napové snubač, da pride ta in ta dan. Kaj stori deklica? Rada bi pokazala, da ni tako kratkega pogleda, kakor svet misli. Vtakne torej v neko drevo pred hišo šivanke, da bi jo našla vpríčo snubača. Ko pride snubač, pridejo domači ž njim na trato pred hišo. Dekle obstane, kakor bi nekaj zagledala, in veselo zakriči: „Oh! kdo je pa to šivanke v drevo vtaknil?“ In naglo skoči proti jablani po šivanke. Ali kako se reva speče! Pri drevesu je stala kobila, na kateri se vejevje klesti za steljo; le-té ni videla; spodtakne se, pobije in pade, in šivanke ne dobi. Snubač je sprevidel, kako in kaj, ter je odšel, kakor je bil prišel.

Zastavice.

61. Dokler svet stoji, je na svetu, in bo na svetu do konca sveta, pa je vendar večkrat v letu mlad. Kaj je to?

62. Kteri človek ni bil rojen, pa je umrl?

63. Kteri človek je bil rojen, pa ni umrl?

64. Kteri človek je bil rojen in je umrl, pa ni izginil?

Vganjka zastavic v 18. listu: 57. oreh; — 58. breja krava; — 59. kedar kravo molze; — 60. brus.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. Državni zbor počiva že nekaj dni. Nemci niso poprej dali miru, da je obveljal ta Rechbauerjev predlog. Saj jim že v začetku ni bilo po volji, ker niso mogli zborovanja preložiti in čakati, da pridejo pemski Nemci, ker potem bi jim bila večina gotova. Med časom sedanjega zborovanja pa se je spet jasno pokazalo, da nemškimi liberalcem ni družega mar, kot to, da gospodarijo; raji izgubé vse drugo, nikar pa nočejo iz rok dati vladarstva. Ministri sami pa so v veliki zadregi, pogostoma danes še ne vedó, kaj bi jutri storili, celó v važnih zadevah, kakor n. pr. zastran deželnega zbora v Pragi. Čehi so, vrnivši se z Dunaja, čakali cesarskega odgovora. Razen tega, o čemur smo že zadnjič povedali, kar jim je cesar ustmeno izrekel, dobili so tudi pismen odgovor na adresu. Zahtevanje v njem je enako, kakor v cesarjevih besedah. Ko pa so se zopet zbrali, sklenila je večina, z nova odreso poslati na Dunaj, a — ne volite v državni zbor. Manjšina se ve da je bila zoper to. Dunajska vlada je na to razpisala direktne volitve, t. j. Pemci v posamnih volilnih okrajih volijo na ravnost ali neposredno v državni zbor. Kako se sponese ta reč in koliko bo koristila, videli bomo kmalu. Pri vsem se kaže velika zmešnjava, zmešnjava je pot, po kateri se hoče dalje in dalje naprej.

Zadnjič smo omenili, da so nenadoma odstavljani trije cesarski namestniki, namreč tirolski, moravski in šleški. Odstavljani so po ministerskem nasvetu zato, ker so v državnem zboru glasovali proti vladni želji. Zavoljo tega so le-ti trije odstavljani gospodje, poprej ne Bog vedi kako čislani, zdaj pravi mučenci nekterim časnikom in drugim, ki so prej imeli zanje več graje nego hvale. Toda reč je popolnoma jasna. Ti možje so služili že jako različnim gospodom ter vselej obračali plašč po vetru, ki je navno pihal. Uradniška dolžnost jim je bila tudi zdaj, da ravnajo, kakor hoče ministerstvo. To dobro vedó tudi volilci, ki volijo take zastopnike. V enacih okolnostih torej vlada mora odstaviti svoje sluge, ali pa odstopiti ministerstvo samo. Volilcem pa se podaje iz tega počuk, naj volijo možé, ki so neodvisni, kateri smejo delati po lastnem dobrem prepričanji.

Deželni prvosednik koroški grof Lodron-Laterano je imenovan za cesarskega namestnika na Tirolskem. Namesto njega pride v Celovec baron Ceschi iz Tridenta.

Vunanje države. Na bojiščih se ni nič posebnega godilo v tem času. Resnica je zdaj to, da se je podalo mesto Štrasburg in še nekaj družih majhnih trdnjav. Bazèn v Mecu je še zmerom stanoviten in pravijo, da ga ni volja vdati se tako kmalu. Najvažniše reči se pripravljajo krog Pariza. Pruska armada neki že namerava veliko bombardovanje tega mesta. Favrov sbod z Bismarkom ni kaj dosti opravil. Piše se, da Favre hoče odstopiti in na njegovo mesto stopi Keratri. Daravno je na obeh straneh veliko glasov za mir, vendar še ni gotovega o tem. Delajo se celó naprave, kakor bi vojne morale tudi na zimsko vojsko pripravljene biti.

Veliko hrupa in nevolje dela, ker je pruska vlada pozaprila nekatere možé, ki so javno v društvi govornili reči, katere niso po godu Bismarkovim naméram. Med temi je tudi slavni Jakobi. Le-ta je Bismarku pisal in se pritožil, ali odgovora ni dobil.

Na Rimskem je bilo ljudsko glasovanje o tem, ali hočejo biti združeni z laškimi kraljestvom ali ne. Glasovanje se je izšlo kralju po godu, večina hoče popolnoma edino

Italijo. Ali koliko je vredno tako glasovanje, pokazalo se je nedavno na Francoskem, kjer se je Napoleon ponašal z večino glasov tistega ljudstva, ki ga zdaj preklinja. Viktor Emanuel je gotovo v veliki zadregi. Ljudstvo hoče imeti tudi tisto četrtinko rimskega mesta, katero bi on rad popolnoma prepustil papežu. Tudi si še prav ne upajo, Rim oklicati za glavno mesto laškega kraljestva, češ, da zdaj še prostora manjka za stanovanje. Morda tudi, ali imajo še drugih ovir mnogo, ki so jim dobro znane!

Z Ruskega je bil zagrmel strah, da se silno oborožuje in za vojsko pripravlja. Pa kmalu se je pokazalo, da je tudi to tisti strah, ki je v sredi votel, krog in krog pa ga nič ni.

Razne novice.

Pozar. Silno velika nesreča je zadela prebivalce Zgornjega Dravberga na Koroškem. Pogorelo je mnogo hiš in poslopij, škode je nad 400.000 gld. Lahko si je misliti, v koliki stiski so ubogi nesrečneži, in kako potrebni nagle pomoči. Več družin je nagloma prišlo na beraško palico. Nabira se zanje ne le po Koroškem, ampak tudi drugod. Deželno namestništvo je nabiranje dovolilo in priporočilo. Iz srca torej priporočamo revne pogorelece usmiljenju in blagodušnosti vseh tistih, ki morejo pomagati! — Nesreča ognja sploh zeló razsaja, tudi blizo Pliberka je zadnjič pogorela velika vas, in na Kranjskem je več krajev letos ogenj končal; ravno današnji časniki naznanjajo, da tudi Postojna gori. Pregovor pravi: Nesreča ni nikoli vgnana. Res je to, ali velikokrat je neprevidnost ali celó lahkomišljenost enega človeka kriva nesreče več sto ljudj. Zato — pazite na ogenj!

Skorej ni treba omeniti, ker se razumeva samo po sebi, da tudi „Besednik“ rad prevzame, naznani in na dotično mesto izroči, če se mu kaj pošlje bodi si za katere koli pogorelece. Sicer pa je vsakemu odprta razna pot, po kateri lahko deli pomoč. Bog daj obilno velikodušnost!

Žitna cena.

Povsod po vagánu prerajtana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		Kranju	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	5	82	5	10	4	95	4	50	5	85
Rež	4	23	3	50	3	60	3	30	4	20
Ječmen	3	19	3	—	2	20	2	80	2	50
Ajda	3	45	3	10	3	—	2	50	3	20
Turšica	3	60	3	80	4	—	3	90	—	—
Proso (Pšeno)	4	99	2	80	2	40	2	70	2	50
Oves	2	10	2	50	2	35	2	10	1	90
Krompir	—	—	1	60	1	10	1	30	1	55
Fizol	—	—	—	—	—	—	—	—	3	84

Kurzi na Dunaji 8. oktobra 1870.

5%, metalike . . . . . 56 gld. 55 kr. | Nadavek na srebro 122 gld. 25 kr.
 Národno posojilo 66 „ 55 „ | Cekini . . . . . 5 „ 95 „